

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. VI. Quando in pignore dato in securitatem mutui adsit usura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Confirmatur: Nam, si tua pecunia est longe à te distans, v.g. apud Trapezitam; parvum, ne dicam nullum, erit solatium, quod ab ipsius praesentia capere possis; ergo illud vendere non potes.

3. Denique pro toto hoc capite adverte, præsumptiones, quibus probari possit aliquem esse usurarium, legi posse apud Tancred. 2. *part. quasi. mor. questione 64. à num. 2.*

§. I V. *Non petere redditionem Mutui, dum Mutuarius aliquid pro me facit.*

7. **D**ixi cap. 4. §. 2. num. 9. sequens, vel simile mutuum, licitè in rigore celebrari, per Molin. & Lessium, ipse: Mutuo Petro mille aureos, usque ad tempus, quo ipse frequentabit meum Molendinum, licitè ergo etiam per eòdem erit hoc sequens mutuum. Eidem Petro mutuo mille aureos, usque ad tempus, quo ipse singulis mensibus donec ex liberalitate mihi duos aureos, v. g. Quando autem non donabit, volo, ut reddat mihi meos mille aureos. Vides? Non peto illos aureos duos, ut pretium mutui, quod mutuam certè gratis concedo, sed volo expectari beneficentiam, & gratitudinem mutuatarum, & volo, illum esse terminum mutui, qui est terminus ejus liberalitatis. Inquit ergo, an id sine scrupulo in praxi deduci possit?

2. Respondet Salas *dub. 2. de Vfuris*, & De Lugòs *disf.*
25. *de Iust. à n. 3.* alique apud Dianam p. 11. tr. 8. ref. 23.
licere te sic mutuum celebrare, quia, hoc modo, tu solum
vis repetere tuum mutuum, quando cessabit beneficentia
mutuatarii, quod non est illicitum, aiunt, quia præfigere
terminum suo marito, licitum est cuilibet: & ex alia parte
Petrus non cogitur dare illis dos ex debito, sed ex libe-
ralitate, quando voluerit per illos aureos tuam bene-
volentiam conciliare. Suppone tamen semper gravamen,
quod imponitur mutuatario, esse, iudicio prudentis iuxta
regulas gratitudinis, æquale gravamini, quia mutuum
subit mutuum non repetendi, ut scilicet sic nihil occul-
let contra Iustitiam inferri, sed gravamina iuste com-
pensentur.

3. Neque si homine lucrum ex mutuo iustificari possit dicunt, dum mutuans possit semper petere lucrum ex mutuo, non tanquam debitum, sed, ut experietur benevolentiam, & gratitudinem mutuatarii: nam respondent duplici modo formatum posse casum. Primum, relinquendo libertatem, tum in mutuantem, tum in mutuatario, & tunc dicunt non committi usuram, quia, ut *suprà* d. c. 4. q. 2. dixerunt Molina, & Lessius: Conditio est hæc, vel quæ datur mutuum, non pretium mutui. Secundo, possit id fieri, non relinquendo mutuatarium in sua libertate, sed obligando, ut omnino det aliquid propter mutuum, sicut in exemplo allato, ut singulis mensibus omnino solvat illos duos aureos, & tunc tenetur, usuram committeri. Cum igitur hoc posterius sit illicitum, licitum verò illud prius concludunt, falsum esse omne lucrum ex mutuo iustificari posse.

4. His tamen non obstantibus, periculosum est, id absolute solui, & an concedi possit, incertum. Nam in *de sol. 4. §. n. 9.* folium in rigore speculativo locuti sumus. Periculosum, quia, ut ipsemet De Lugo prudenter *ibidem* addidit, id non esse consulendum, sed dissuadendum propter magnum periculum usurariae conventionis. Incertum, quia sicuti pactum antea initum de dando aliquid ex liberalitate ei, qui confert Beneficium Ecclesiasticum, semper praesumitur esse ex obligatione, non autem ex liberalitate, atque adeo regulariter peccari peccato simulationis, ita ejusmodi pactum dandi illos aureos in casu nostro, &c.

Dixi (regulariter) nam scio, aliquos putare in simili
facto, si sincerè fiat, non committi in aliquo casu si-
moniam, ut potes videre apud Dian. l.c. sed nobis satis
esse communiter simoniam adesse.

5. Semper autem dictum est (non dat illos aureos ex debito) quia, si daret ex debito dictos aureos Petrus, su-

biret clarè novum gravamen, se enim subiectus
iustitiæ, cui antea subiectus non erat, quod
imponat usuram.

6. Id certe occurreret etiam in te, quia illud
& voluntarie quis faceret, nam, si quis non volu-
& sine ullo incommodo operatione quantum tra-
ret, sed etiam cum delectatione, quale esset illud
Cantiunculas emodulari, si tamen id ad illud
se obligaret aliquid ei deberetur, & tu intus
negares, quia subit ille gravamen, dum, quod
terat ex liberalitate, facit iam ex obligatione
Recte igitur Salas, & De Lugo citat, immo
per excludimus obligationem ex debito.
Petrus v.g. nullum incommodum sentiat accedens
Molendinum, quia, v.g. illud proxime situm est
domum, non propterea negabis, esse gravamen
quo pretio æstimabile, sed, ad illud accedendum

C A P V T VI.

Quando in pignore dato in securitatem
Mutui adsit Usura?

Non raro, ob securitatem mutui dat mutuant
mutuanti pignus, immò, & non raro ob
iustorem; quæ sanè, quando lucrum non accipit
periculum, licitè fieri, vidimus *suprà*.

2. Porro ex hoc tres emergunt difficultates. Prima, pignore fructifero, cuiusnam sint fructus? Secunda, pacto legis commissoriae. Tertia, de eodem pacto additur fideiussor.

3. Sunt hæc difficultates satis communes. Veritas
nostra doctrina communis erit, illud novi sufficit,
clare, & breviter, præcisè Doctorum anfractu-
gillatim, Deo dante, enodabuntur.

§. I. An Mutuans percipere queat fructum pignori
fructiferi sibi dati?

Regula sit generalis, non possit patere in
c. 1. §. 2. cap. *Consequens de Verbis Signi-*
ficatis de Pignoribus. Et ratio est manifesta, quia in bo-
ter cetera, differt contractus mutui a contractu pigni-
tis, quod in mutuo transferatur dominium, illiusque
quirat, ut *supra* ad dictum est, mutuatario; in pigno-
re non transferatur dominium pignoris in eum, qui pignus
accipit. Cum ergo mutans in casu, de quo loquitur
textus, accipiat pignus a mutuario, eiusdemque pignoris
in domino ipsius mutuatarii; ergo ipsi fructus pignoris
mutans sibi eos fructus applicare non potest, sed
reddere debet mutuario, vel computare in sortibus
in partem solutionis debiti. Quod si adferret potestas
fructus pignoris cedentes mutuant, pactum autem
fuit, quia addidit novum gravamen mutuatario.

2. Propter eandem rationem, (ut id hic ostendit non decider) quando pignus non est fructificans, sed est velis, vel aliquid, quod usu atteritur, non potest pignori dari, nisi sit ususfructus, vel aliquid, quod pignori dari potest, pactum, ut eis uti possit ille, qui pignus retinet, non est novum onus mutuatarii; nam, prout integrum est, si quis rem suam pignori daret, non esset ei onus, sed beneficium, si tempore reddendum, prateriret, damnum concessione ejusmodi usus. Quod si eis nihil pignori mutuant uteretur, quamvis dictum pactum non recipiant, si non esset, non esset illis onus, sed beneficium, si tempore reddendum, prateriret, damnum concessione ejusmodi usus. Quod si eis nihil pignori mutuant uteretur, quamvis dictum pactum non recipiant, si non esset, non esset illis onus, sed beneficium, si tempore reddendum, prateriret, damnum concessione ejusmodi usus.

3. Duo autem hunc rigorem temperant, *scilicet* quando pignus usui ipso non conformitur, quales sunt argenteum, torques aureus, &c. facilius porro sumi, vel ipsum Dominum facultatem concedere totum, vel esse parvitatem materię semel, vel iterum eo uti secundum, quando pignori, quod ex se usui anteriori pignori raro usui ipsi consulatur, quia nimirum sic iterum non corroditur, non exedetur a pulvere, &c. pignori

terit, immo, & debet praefumi, semper addendo, ut hac non fiant cum praedictio Domini, seu, quando Dominus omnino nolle, iudicatur.

4. Ex ratione regulae allatae num. 1. commune est in omni pignore (nec solum in pignore dato in mutuo) debere servari ejus fructus pro Domino, qui pignus dedit, quia, ut dixi, de natura pignoris est, ut ejus dominium non transferatur in pignoratitium. Idque verum est, etiam si fructus illi sint ex praedio, quod alias Dominus erat inutilis, quia semper sunt fructus rei Domini, retentis tamen iustis expensis culturae, & laboris pro pignoratitio, ut notant Doctores, ut Salas, Less. Lopez, alique apud De Lugo d. 25. de iust. num. 31. & potest colligi ex dictis à nobis l. 8. in Decal. tr. 3. c. 7. §. 5. a. n. 2. & c. 6. §. 5. n. praefert. 4.

5. Propter eandem rationem, si equum das pignori, erit is tuis expensis alendus, quia tuus est equus, & sicut tibi fructificaret, ita à te sustentandus erit. Moneo tamen, per sepe usu, v. g. dicti equi compensari posse, & debere expensas, quibus alitur, ut videre est apud Bonac. d. 3. de contrah. g. 10. p. 1. num. 11. reddito, quo superabundat, Domino.

6. Scio autem, adesse remedium faciendi fructus tuos ex pignore, quod accepisti: si nimirum illud emas cum pacto retrovendendi, nam tunc non erit amplius pignus, sed res tibi vendita, quare tibi fructificabit, sed consequenter, à te erit alenda, licet tibi etiam peribit, ut notat ibid. De Lugo n. 132. si peribit.

7. Si forte culpa sua pignoratitius fructus non colligat ex pignore, an & quatenus teneatur ad restitutionem, facile habere poteris ex Doctoribus citatis, & ex universaliter dictis suo loco à nobis, l. 8. in Decal. tr. 3. c. 7. §. 5.

8. Quæres, Fructus praedicti pignoris, quamvis sint Domini, sicutne subjecti, seu hypothecati ipsi creditori?

Respondet, sanè esse, ut habetur in lura. V. Potior, §. Si de fruct. ff. Qui potior in pignore, & videri latius potest apud Molinam in simili.

9. Denique Regula eadem allata num. 1. tres habet exceptiones valde solemnes in lura. Prima est, ut tamen Gener possit, ut habet Mol. d. 59. & Bonac. l. c. n. 6. accipere sibi fructus pignoris, non computando eos in sortem, quando ejusmodi pignus datur ipsi à Socero ob dotem; quam dandam post annos promittit, & interim dictum pignus ipsi dedit, idque præter cætera lura, habetur clare in C. salubriter, de Vsuris.

10. Secundò, ut Dominus directus feudi possit sibi retinere fructus feudi, non computando in sortem, quando feudatarius ob aliquod debitum illi in pignus dedit feudum, ut habetur in cap. 1. de feudis, & cap. Consequenter, de Vsuris. Sed adsunt quædam limitationes, seu declarationes omnino videndæ apud Molinam, d. 323. Nau. c. 17. in man. num. 217. & 218. Less. l. 2. c. 10. n. 139. Salas de contrah. tr. de Vsur. d. 28. De Lugo d. 23. de iust. tota sec. 8. Dianam p. 11. tr. 8. ref. 27. aliisque.

11. Tertio, idem cum iisdem limitationibus, etiam potest Dominus directus, si forte Emphyteuta illi oppignoraret prædium concessum in Emphyteusim. Lege citatos.

§. II. De Pacto legis commissoria in favorem Mutantis.

1. In toto Titulo, ff. de l. commissoria, conceditur venditori alicuius rei, ut si ejus emptor pretium non solvat constituto tempore, res habeatur, ut non vendita, sed possit dictus venditor, ad suum arbitrium, vel repetere sibi suam rem, vel emptorem obligare ad solvendum pretium, quo pacto emptor dicitur cadere in commissum, iustam esse hanc legem, & servandam in venditione, pro qua lata est, concedunt omnes, sed quaeritur, utrum aliquod simile sit in mutuo; An nimirum iuste ponatur pactum, ut, si mutuatarius praefixo tempore mutuum non reddat, pignus, quod est in manu mutuantis, intelligatur esse venditum ipsi mutuantis pro suo credito, seu pro suo

mutuo. Nam quando non praedit pactum, an pignus intelligatur venditum, vel vendi possit, dicemus, Deo favente, cum de pignore erit germana tractatio infra, tr. 7. c. 3. §. 6.

2. Respondeo, id pactum in pignoribus omnibus, atque adeo in pignore pro mutuo reprobatum à legibus, l. Ultima, C. de pactis pign. c. Significante, de pignor. irritumque redditur; & merito, quia aliquando pignus est maioris valoris, quam mutuum, seu creditum, unde ad pericula iniustitiae amovenda, rectè ejusmodi pactum leges reprobant.

3. Quod si fiat pactum, ut, debitore non solvente debitum in suo termino, pignus remaneat venditum, non pro credito, nec pretio aliquo determinato, sed pro pretio iusto, quod tunc curret, vel, quod boni viri arbitrio secundum occurrentes circumstantias decerneretur, reddito excessu, si quis sit, ipsi debitori, eritne licitum?

4. Respondeo, fore illicitum, si id tanquam gravamen pro mutuo imponatur, ut ex dictis patet: at, si imponatur, ut creditor habeat suum, indebitumque reddatur, licitum fore, ita Mol. d. 324. Tiraq. l. 2. de retrall. n. 318. Ratio est, quia illud est iniustum pactum in mutuo, quod ordinatur ad habendum aliquod lucrum supra mutuum, sicut illud est iniustum pactum in cæteris contractibus, quod ordinatur ad habendum plus, quam creditor debetur. At verè illa pacta, quæ ordinantur ad habendum securè ipsum solum mutuum, vel creditum, usuraria, vel iniusta, nequaquam sunt. Hujus autem generis est, petere pignus, vel fideiussorem sufficientem, vel velle hypothecam generalem, vel specialem super bona debitoris, &c. Quilibet enim securitatem suæ rei potest iuste postulare. Quare, cum pactum, quod ordinatur ad vendendum pignus elapso termino, imponatur (ut supponimus) ad securitatem mutui, dumtaxat, de quo loquimur, usurarium non erit, cum non possit esse rationabiliter iniustus mutuatarius ex eo, quod mutuantis, seu creditor velit omnino suum recuperare.

Quod si mutuatarius damnum considerabile subiret ex pacto, vi cuius vendi deberet pignus alteri, sanè non posset permitti ejusmodi pactum, quia sic adderetur gravamen, ut ex toties dictis patet. Vide quæ dicam iterum infra de veditioe pignoris, tr. 7. de Fideiuss. c. 3. §. 4. n. 2.

§. III. De Pacto legis commissoria in favorem Fideiussoris.

1. Accidit sæpe, ut præter pignus in potestate mutuantis ad sui crediti, seu mutui securitatem repositum, accesserit itidem fideiussor pro eodem mutuo; quaeritur iam an fideiussor, quando subit onus fideiubendi, possit inire pactum cum mutuatario, ut ipso mutuatario non reddente mutuum, pignus remaneat pro ipso fideiussore, non quidem absolute, seu pro pretio determinato, id enim in simili reprobatur est §. antecedente, sed pro pretio iusto, illo scilicet, quod boni viri arbitrio iudicabitur, vel curret in foro, reddito excessu ipsi debitoris.

2. Ne quaestiones implicemus, hic non loquimur, an pro fideiussione possit quis aliquid recipere, quod certè potest, atque adeo possit fideiussor à mutuatario exigere, ut pignus sibi remaneat pro vendito, si tanti valet pignus quanti sua fideiubendi opera, vel quantum ipse forte solvet in gratiam mutuatarii, ut infra, cum de fideiussione dicemus. Neque loquimur, an id possit constitui in poenam mutuatarii non solventis; posset enim, si poena esset proportionata culpa, ut universaliter supra dictum est cap. 3. §. 5. ubi notavimus, praerquiri sententiam, &c. sed quaerimus pro solo mutuo, quo dictus fideiussor forte solvet in gratiam mutuatarii, an possit dictum pactum fieri?

3. Equidem pignus, cum Mol. d. disput. 324. sine, contra Covarr. ab eod. citatum, possit. Ratio est modo dicta §. secundo, quia id pactum non imponitur pro mutuo ullo, sed, ut fideiussor indemnus servetur de eo, quod forte solvet pro mutuatario, quod certè semper potest exposcere.